

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу Сяо Гуйян
«Підготовка майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 014 Середня освіта
(Музичне мистецтво)

Ступінь актуальності обраної теми. Нині сфера мистецької освіти перебуває в процесі активного впровадження новітніх технологій, які можуть ефективно використовуватися в навчанні музики в сучасних реаліях, що характеризуються необхідністю адаптації до дистанційного формату навчання та широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій. У цьому аспекті перед викладачами музичних дисциплін України і Китаю постає питання опанування інноваціями у викладанні гри на інструменті, зокрема фортепіано.

Як слушно зазначає автор, попри значний інтерес науковців до питань мистецьких інновацій, підготовка майбутніх викладачів мистецьких дисциплін, зокрема вчителів музичного мистецтва, потребує безперервного вдосконалення. Особливо це стосується їхньої здатності впроваджувати сучасні технології та мистецькі новації в роботу з учнями-початківцями під час навчання гри на музичних інструментах. Необхідність таких змін зумовлена динамічним розвитком соціокультурного простору, технологічними досягненнями в освіті та новими тенденціями в мистецтві.

З огляду на це, дисертаційне дослідження Сяо Гуйян, як спроба дослідити актуальну проблему підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики, є актуальним та значущим для вітчизняної музично-педагогічної освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукова обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, не підлягає сумніву, оскільки їхня достовірність підтверджена як теоретичними розрахунками, так і практичними результатами проведеного дослідження.

Структура дисертаційної роботи є чіткою та логічною, включаючи вступ, три розділи з висновками до кожного з них, а також загальні висновки. Додатки, які доповнюють роботу, значно сприяють кращому розумінню змісту, деталізують результати дослідження та підсилюють його наукову цінність.

Загальний обсяг дисертації складає 255 сторінок, з яких основного тексту 203 сторінки, що відповідає вимогам МОН до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Робота містить анотації українською та англійською мовами, зміст яких чітко висвітлює основні положення та результати дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційного дослідження, визначено його мету та завдання, виконання яких сприяє її досягненню. Подані об'єкт та предмет відповідають заявленій меті та є узгодженими між собою. Охарактеризовано та викладено в логічній послідовності методи, що використані в процесі наукової роботи. Висвітлено наукову новизну та практичне значення дослідження, наведено інформацію щодо оприлюднення та апробації його результатів.

У першому розділі дисертантом здійснено глибокий аналіз теоретичних та практичних аспектів підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики, здійснено систематизацію основних понять, розроблено структурні компоненти ключового поняття. Так, координуючи між собою компоненти «мотивації до викладацької діяльності», «орієнтація в традиційних та інноваційних формах викладання мистецтва», «культура

мистецької інноватики в художньо-комунікативному процесі навчання гри на фортепіано», «інноваційно-творча ініціатива у викладацькій діяльності», дисертант цілісно охоплює означений феномен. З метою уникнення наукових розбіжностей щодо тлумачення ключового поняття, в роботі запропоновано його авторське визначення. Так, феномен мистецької інноватики автор інтерпретує як науково-практичну парадигмальну (дослідницьку) модель мистецько-освітніх нововведень, який представляє сукупність сучасних засобів, технологій та методів створення, вивчення та розповсюдження продуктів мистецької/музичної творчості із застосуванням гармонійного поєднання традиційних і нетрадиційних форм, креативних підходів навчання мистецтву, які утворюють сучасний інноваційний педагогічний ресурс передачі досвіду мистецької творчості з покоління до покоління.

У другому розділі визначено і обґрунтовано наукові підходи та принципи, педагогічні умови та методи, створено модель підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики. Обґрунтовані наукові підходи, принципи, методи й педагогічні умови реалізують найважливіші ідеї дослідження, які характеризують поетапність підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики, являють собою взаємопов'язані грані єдиного педагогічного процесу, розвивальний ефект якого зумовлено забезпеченням адекватних засобів реалізації, методів і прийомів.

Результативність функціонування моделі забезпечено охопленням широкого спектру векторів процесу підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики. Зокрема, розглянуто мету, етапи, компоненти, наукові підходи та принципи, педагогічні умови, засоби реалізації та результат процесу підготовки майбутніх викладачів до роботи з учнями-початківцями.

У третьому розділі розкрито зміст експериментальної частини дослідження. З метою діагностики рівнів підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики розроблено систему критеріїв та показників, виявлено їх рівневу характеристику.

Дисертантом достатньо висвітлено процес реалізації педагогічних умов, розкрито зміст інноваційної компоненти, впровадженої в процес підготовки майбутніх викладачів фортепіано експериментальної групи. Отримані результати педагогічного експерименту проаналізовано у кількісній та якісній площинах, матеріали унаочнено на графіках та подано в таблицях.

Результати, отримані здобувачем на кожному з етапів дослідження, стисло представлені у висновках до кожного розділу. Їх узагальнення подано у висновках до дисертації.

Таким чином, сформульовані здобувачем наукові положення, висновки і рекомендації є обґрунтованими, а дослідження Сяо Гуйян виконане на належному науковому рівні.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Отримані здобувачем результати мають безперечну значущість для теорії та практики підготовки спеціаліста у закладах вищої освіти мистецької галузі. Найбільш вагомими положеннями наукової новизни проведеного дослідження є обґрунтування феномену підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики, розробка його компонентної моделі у сукупності компонентів: «мотивації до викладацької діяльності», «орієнтація в традиційних та інноваційних формах викладання мистецтва», «культура мистецької інноватики в художньо-комунікативному процесі навчання гри на фортепіано», «інноваційно-творча ініціатива у викладацькій діяльності», визначення конструктів кожного компоненту відповідно таким функціям: викладацько-мотиваційна, інноваційно-

компетентнісна, творчо-комунікативна, інноваційно-праксеологічна; розроблення поетапних педагогічних умов та методів: перший етап – *гностично-рефлексійний* (умови: когніфікація та рефлексія психолого-педагогічних проблем викладання фортепіано учням різних вікових категорій; стимулювання ціннісного ставлення до розв’язання проблемних ситуацій фортепіанного навчання; методи: сам себе навчаю – самодіалог, створення карти інваріантних методів задля розв’язання завдання різним віковим категоріям учнів; «реставрації традицій», ін.); другий етап – *технологічно-дидактичний* (умова: розширення теоретико-методичної бази мистецько-інноваційної компетентності викладання фортепіано; методи: створення банку методичних ресурсів задля розв’язання типових складних завдань в різних художньо-образних контекстах; застосування *поліхудожнього* або художньо-альтернативного розкриття образу; візуалізація образів фортепіанних творів); третій етап – *комунікативно-проектувальний* (умова: створення художньо-образної та креативної атмосфери фортепіанного навчання; методи міні проєктів за образною тематикою; бліц-анкетування із застосуванням аудіо-анкетування, міні проєктів за образною тематикою, опосередкованого художнього спілкування, ін.); четвертий етап – *інноваційно-організаційний* (умова: гнучке системне запровадження інтеграції елементів різних художньо-творчих інновацій; методи: застосування ІКТ та віртуальної естетики в проєктних заходах; метод on-line гостьової присутності, метод гедоністично-позитивної зміни настрою та ін.).

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій обґрунтована результатами педагогічного експерименту, які переконливо свідчать про їх ефективність.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. Основні результати дослідження відображено в 7 публікаціях автора, з яких 1 – у співавторстві. Із них: 3 – у фахових виданнях України, 4 – апробаційного

характеру (1 - зарубіжна).

Видання та зміст публікацій відповідають державним вимогам до оприлюднення результатів дисертаційного дослідження, поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Позитивно характеризуючи дисертаційну роботу Сяо Гуйян, висловимо такі зауваження та рекомендації:

1. Одним із ключових понять у дослідженні визначено «учні-початківці». Разом з тим, у тексті немає чіткого визначення, що це за категорія учнів. Наведено лише у додатку В орієнтовний репертуар для учнів-початківців, де вказано групи А, В, С з поясненням молодшого віку, середнього та дорослі.
2. Одним з показників визначено ступінь зорієнтованості в сучасних інноваційних технологіях відповідно до роботи з учнями у формальних та неформальних умовах. Бажано уточнити, які саме неформальні умови має на увазі дослідник. Які вони є в Китаї.
3. У пропонованому переліку для різних категорій учнів початкової мистецької освіти представлені твори українських композиторів, але недостатньо. Рекомендуємо в практиці розширити цей перелік за рахунок більш сучасних українських композиторів, зокрема, Михайла Чембержі, Людмили Шукайло та ін., а також включити і твори китайських композиторів.
4. Робота не позбавлена технічних огріхів, помилок.

Висловлені зауваження і побажання мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження та не знижують його теоретичної і практичної значущості.

Дисертація Сяо Гуйян є завершеною, оригінальною науковою працею, що має теоретичне та практичне значення для розвитку української освітньої системи. Дослідження характеризується новими, раніше не захищеними положеннями, а отримані наукові результати розв'язують, у своїй єдності, актуальну проблему. Отже, зважаючи на викладене,

вважаємо, що дисертаційна робота «Підготовка майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики» відповідає чинним вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Сяо Гуйян заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інструментального
виконавства Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

Тетяна ОЛІЙНИК

Підпис Т. І. Олійник засвідчую:

ректор Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини, доктор
педагогічних наук, професор

Олександр БЕЗЛЮДНИЙ